

LBRIS

We know
books

MIRELA ILIE
MARILENA NEDELCU

ISTORIE

clasa a IV-a

DESCOPERĂ. EXERSEAZĂ. APROFUNDEAZĂ

CAPITOLUL I

Introducere în studiul istoriei

1. Ce este și ce studiază istoria3
2. Timpul istoric6

CAPITOLUL II

Istorie locală

1. Familia8
2. Comunitatea locală și națională. Comunități
ale minorităților pe teritoriul de azi al
României10
3. Copilăria de ieri și de azi13
- Recapitulare**15
- Evaluare**17

CAPITOLUL III

Popoare de ieri și de astăzi

1. Dacii19
2. Romanii21
3. Grecii23
4. Galii25
5. Slavii27
6. Turcii29
7. Românii31
8. Francezii33
9. Ungurii34
10. Germanii35
11. Rușii36
12. Sârbii37
13. Bulgarii38
- Recapitulare**39
- Evaluare**42

Cunoașterea lumii prin călători

1. Marco Polo	.44
2. Cristofor Columb	.45
3. Fernando Magellan	.46
4. Spătarul Nicolae Milescu	.47
5. Badea Cârțan	.48
6. Emil Racoviță	.49
7. Alexander Csoma de Kőrösi	.50
8. Exploratori ai secolului al XX-lea	.51
Recapitulare	.52
Evaluare	.53

Epoci, evenimente, personalități

A. Antichitatea

1. Decebal	.54
2. Traian	.55
3. Războaiele daco-romane	.56

B. Evul Mediu

1. Întemeierea statelor medievale românești. Gelu, Dragoș, Basarab	.57
2. Figuri legendare Mircea cel Bătrân	.59
lancu de Hunedoara	.61
Vlad Țepeș	.62
Ștefan cel Mare	.64
Mihai Viteazul	.66
3. Biserica și viața religioasă în Evul Mediu. Constantin Brâncoveanu, Petru Rareș, Antim Ivireanul	.68
4. Transilvania-spațiu multiethnic. Sat și oraș în Transilvania	.69
5. Personalități, istorici și cronicari ai minorităților	.71
Recapitulare	.72
Evaluare	.74

MAPĂ Rezolvând fiecare sarcină pe care ți-o propunem, o să devii un mic istoric priceput.
ISTORICĂ Colectionează ilustrații și informații interesante pentru a crea cel mai frumos portofoliu!

IA AMINTE LA CÂTEVA SFATURI:

IMAGINEAZĂ-ȚI

că mapa istorică e o carte pentru copii pe care o vei scrie tu. Folosește-ți imaginația!

DESENEAZĂ

o copertă;

DECUPEAZĂ

și lipește în mapă imaginile preferate;

ALEGE

cele mai importante evenimente și ilustrații, singur sau împreună cu adulții;

ÎNCADREAZĂ

cât mai frumos imaginile și informațiile decupate și scrise, astfel încât să-ți placă atunci când le citești.

1. INTRODUCERE ÎN STUDIUL ISTORIEI

1. Ce este și ce studiază istoria

„Istoricul, dacă vrea să fie de folos poporului său, trebuie să-i ofere o imagine exactă a trecutului: de cele bune să se mândrească, de cele rele să se ferească.”

(Florin Constantiniu, **O istorie sinceră a poporului român**)

„Studiază trecutul, dacă vrei să definești viitorul.”

(Confucius)

I Răspunde la următoarele întrebări, folosind propriile cuvinte:

• Care este rolul istoricului?

• Cum ne poate ajuta studierea istoriei?

• Crezi că este important să cunoști istoria țării tale? De ce?

• Ai citit vreodată o poveste cu personaje istorice? Cum se numea? Cum ți s-a părut?

Mic dicționar istoric

FAPT ISTORIC → acțiune importantă din trecut; suma faptelor istorice alcătuiește un eveniment istoric (de exemplu: moartea lui Decebal în anul 106 reprezintă un fapt istoric);

EVENIMENT ISTORIC → întâmplare importantă din trecut, alcătuită din mai multe fapte;

EPOCĂ ISTORICĂ → perioadă îndelungată de timp, cuprinzând mai multe evenimente istorice care au trăsături comune;

PROCESE ISTORICE → un ansamblu de fapte, evenimente care urmează unul după altul și prin care se produce o schimbare importantă pentru societate (de exemplu: formarea limbii române și a poporului român);

ARHIVĂ → totalitatea actelor sau a documentelor unei instituții, care se referă la trecutul acesteia.

2 Privește imaginile de mai jos și răspunde la întrebări:

• Recunoști domnitorul din imagine? Cine este el? Cum ai aflat despre el?

• Ce reprezintă a doua imagine? Ce importanță au aceste fapte istorice?

• Care este importanța elementelor din ultima imagine? Ce rol au ele în studiul istoriei?

3 Asociază termenii din stânga cu explicațiile potrivite din dreapta:

1. Istorie
2. Izvor istoric
3. Muzeu
4. Arheologie

- Mărturie scrisă sau nescrisă despre trecutul unui popor.
- Știința care studiază dezvoltarea societății omenești de la apariția ei până în prezent.
- Știința care studiază trecutul omenirii pe baza urmelor materiale păstrate.
- Clădire în care sunt strânse, păstrate și expuse obiecte care prezintă interes istoric, științific sau artistic.

4 Așază în tabel următoarele izvoare istorice:

unelte, arme, documente, locuințe, acte, inscripții, podoabe, scrieri literare, morminte, hărți, monede.

Izvoare nescrise	Izvoare scrise

5 Alcătuește enunțuri cu următoarele cuvinte: arhivă, istorie, muzeu.

MAPĂ ISTORICĂ

IMAGINEAZĂ-ȚI

că lucrezi la Muzeul de Istorie pentru Copii. Construiește două postere de prezentare pe tema „Povestea istoriei”. Un poster va fi despre o sursă scrisă la alegere, iar celălalt pentru o sursă nescrisă.

ȘTIAȚI CĂ...

- **Numismatica** este o ramură a istoriei care se ocupă cu studiul monedelor și al medalioanelor vechi.
- **Heraldica** este o ramură a istoriei care se ocupă cu studiul stemelor statelor și familiilor.
- **Cronologia** reprezintă disciplina care studiază succesiunea în timp a evenimentelor istorice, așezate în ordinea în care s-au petrecut.

1 Citește textul, apoi răspunde oral la întrebări:

„Toate evenimentele istorice au o localizare precisă în timp. De-a lungul vremii, măsurarea timpului s-a realizat, însă, diferit. Grecii, de exemplu, porneau numerotarea anilor de la primele Jocuri Olimpice (adică din anul 776 dinaintea erei noastre), iar romanii socoteau anii începând cu întemeierea Romei (anul 753 înaintea erei noastre). Cronicarii români moldoveni și munteni au stabilit numărătoarea anilor de la facerea lumii, adică 5508 înaintea erei noastre. Primul care a propus numărarea anilor începând cu nașterea lui Iisus Hristos (î.Hr. și d.Hr.) a fost Dionisie cel Smerit, un călugăr din Dobrogea de astăzi.

Știați că înainte de apariția dispozitivelor de măsurat timpul, oamenii au avut ca referință fenomenele ciclice ca anotimpurile, apusul sau răsăritul soarelui, ciclul lunar sau deplasarea aparentă a planetelor?”
adaptat după <http://ro.wikipedia.org/> Enciclopedia liberă

Mic dicționar istoric ERĂ → perioadă istorică îndelungată;

CRONICAR → autor de lucrări cu caracter istoric, mai ales în Evul Mediu;

CICLIC → care se repetă la un anumit interval de timp.

- De ce crezi că au simțit oamenii nevoia să măsoare timpul?
- Crezi că este important ca toți oamenii să urmeze același calendar? De ce? Discută cu colegii.
- Tu ai putea să spui în ce moment al zilei te afli în funcție de poziția Pământului față de Soare?

2 Urmărește axa timpului. Asociază pe aceasta fiecare eveniment dintre cele de mai jos cu epoca potrivită, notând pe axă numărul corespunzător:

• **Epoca preistorică**
Cca 1-8 mil. î.Hr. →
sec I î.Hr.

• **Epoca veche (Antichitate)**
mileniul 3 î.Hr.

• **Evul Mediu**
sec. al VII-lea -
sec. al XVIII-lea

• **Epoca modernă**
Sec. al XVII-lea,
sec. al XX-lea

• **Epoca contemporană**
sec. al XX-lea - prezent

1. 753 (î.Hr.): Întemeierea Romei
2. 82 (î.Hr.): Întemeierea statului dac de către regele Burebista
3. Anul 0: Nașterea lui Iisus Hristos
4. 1600: Unirea Țărilor Române de către Mihai Viteazul
5. 101-102: Primul război daco-roman
6. 776 (î.Hr.): primele Jocuri Olimpice
7. 1457: Urcarea pe tron a lui Ștefan cel Mare

3 Asociază termenii din stânga cu explicațiile potrivite din dreapta:

Deceniu

Epocă

Spațiu istoric

Mileniu

Secol

- locul unde s-au desfășurat anumite evenimente istorice.
- perioadă lungă de timp cu trăsături economice, sociale și culturale proprii.
- perioadă de 10 ani.
- perioadă de 100 de ani.
- perioadă de 1000 de ani.

4 Încadrează fiecare an în secolul corespunzător. Scrie, după model:

- 501 → secolul al VI-lea • 1918 → _____
- 101 → _____ • 2010 → _____
- 1395 → _____ • 1476 → _____
- 314 → _____ • 1877 → _____

5 Completează:

- Știința care se ocupă cu studiul trecutului omenirii din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre se numește _____
- Dovezile scrise sau nescrise despre trecut se numesc _____
- Știința care se ocupă cu studiul succesiunii în timp a evenimentelor istorice se numește _____

6 Scrie:

a) secolul și mileniul care corespund fiecărui an:

- 502 → _____ • 199 → _____
- 1600 → _____ • 101 → _____
- 1989 → _____ • 2012 → _____

b) ziua, luna și anul corespunzătoare următoarelor evenimente:

- ai început clasa pregătitoare → _____
- rezolvi acest exercițiu la istorie → _____
- vei împlini 14 ani → _____

MAPĂ ISTORICĂ

DECUPEAZĂ o axă a timpului din carton. Reprezintă pe ea evenimentele importante din viața ta, de la naștere până în prezent. Poți folosi imagini, desene sau alte dovezi importante pentru tine.

1. Familia

- 1 Citește textul, apoi realizează o scurtă comparație între locuința unei familii de astăzi și cea descrisă în text.

„Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de haz și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie! Și, Doamne, frumos era pe atunci, căci și părinții, și frații, și surorile îmi erau sănătoși, și casa ni era îndestulată...”

Ion Creangă, **Amintiri din copilărie**

- 2 Colorează bulinele care conțin adevăruri despre familie:

reprezintă
un grup
de oameni care
au aceeași
meserie

se transmit
obiceiuri,
credințe,
reguli

un grup de persoane
înființat pe baza
unor legături de
căsătorie sau de
rudenie

contribuie
la nașterea
și dezvoltarea
ființei
umane

- 3 Încercuiește, în șirul de mai jos, cuvintele care pot dovedi istoria unei familii:
certificat de naștere, acte de studiu, titluri de proprietate, certificat de căsătorie,
podoabe, diplome, jocuri, cărți de identitate, cărți de povești.

- 4 Stai de vorbă cu părinții sau bunicii tăi și roagă-i să-ți povestească o năzdrăvănie din copilăria lor. Scrie mai jos, pe scurt, întâmplarea hazlie.

5 Completează arborele genealogic cu membrii familiei tale!

MAPĂ ISTORICĂ

DESCRIE

un obicei de iarnă sau de primăvară sărbătorit în familia ta. Folosește imagini sau desene realizate de tine. Roagă-i pe părinți să îți povestească de unde a apărut acest obicei.

Mic dicționar

istoric

ARBORE GENEALOGIC = schemă sub formă de arbore care prezintă membrii unei familii și legăturile de rudenie dintre aceștia;

GENERAȚIE = toți oamenii care au aproximativ aceeași vârstă;

SĂRBĂTOARE = o zi în care oamenii cinstesc momente importante din existența familiei sau a unei țări.

1 Completează enunțurile, folosind cuvintele din paranteză:

(oameni, comunitatea națională, mici, reguli de viață, interese)

- Comunitatea este un grup de _____ care au _____ și _____ comune.
- Comunitățile pot fi mai mari sau mai _____.
- Toate comunitățile care se regăsesc pe teritoriul unei țări constituie _____.

2 Asociază termenii din stânga cu explicațiile potrivite din dreapta:

Comunitate

Monografie

Monument

- construcție realizată în cinstea unui om sau a unui eveniment istoric.
- totalitatea locuitorilor unei localități (țări), grup de oameni cu interese și reguli de viață comune.
- carte care cuprinde informații istorice, geografice despre un loc.

3 Colorează zona geografică unde se află localitatea ta.

